„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком, недељом, на цел табаку, а уторником на по табака

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт. године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг плаћа се по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 155. У Новом Саду у уторак 5. (17.) октобра 1882. ГОДИНА XVII.

НОВИ САД, 4. октобра.

Глас наш, што смо га подигли против намереног **атентата на народну автономију**, није остао без дубоког утиска на кругове аустро-угарске. Бечка „Преса“, о конексијама које ће на двору карловачком свакако добро информисани бити, доноси поводом тим под насловом „Реформа угарско-српске цркве“ замашну кореспонденцију из Будим-Пеште под 12. октобра, у којој се међу осталим вели:

„Намерена реформа означује се као „радикална“, којој је врх у првој линији свакако против „Милетићеве странке“ у цркви управљен, но која у даљем току тражи да промене сав одношај између клеруса и световњаштва и да на ново успостави пређашњу епископску пуновласт.“

Спомињући даље, како је тужба клерикалаца на црквену организацију од г. 1865., 1871. и 1875. нешто мало основана, те да има и световњака (?), који би санирање ове тужбе желили, наставља:

„Од овог санирања, по коме би се црквеном елементу делокруг, који му припада, повратио, па до подпуне предаје васцеле црквене управе свештенству, односно епископату, има ипак још врло велики корак. Ако се данас туже на „Verweltlichung“ српске цркве, то би поновљена „Verpfaffung“ исте била од не мањег зла.“

Репродукујући затим Анђелићеву, нашим читаоцима већ саопштену мотивацију ове назови-реформе, продужује пештански дописник „Пресе“ овако:

„Овај број (75) конгреских чланова, држи се, да је велики, те се предлаже, да се редукује на 40, тако, да на конгресу 20 световних и 20 црковних заступника буде. Почем би епископи и на даље „природни“ чланови, тако рећи вирилисте на конгресу били, то би по томе 20 световних посланика према 27 црковних стајало, дакле би они први у абсолутној мањини били, која овде тим више пажње заслужује, што су изабрани свештенички посланици услед обедијенције (покорности) од владика сасма зависни. Шта више, како је по „посвећеном“ извору, из којег овај саопштај црпимо, патријарх одважио се, да некадање, безусловно митрополитско право располагања и над самим владикама себи присвоји, то би целокупна црквена управна власт у лицу митрополита-архијепископа концентрисана била.“

Напомињући даље, да су овом правцу већ из раније по некоји, као н. пр. злогласна турско-бечејска конференција, нагињали, наставља „Пресин“ дописник:

„Далеко је од нас, да на основу ових општих наговештаја о програму реформе, који пред карловачким Синодом лежи, своју коначну пресуду изречемо. Али би ипак хтели да подсетимо на неке моменте, који одвраћају од сувише радикалних реформа.

Пре свега је несумњиво, да је стање управе у српској цркви пре 1865 године, дакле пре, него што су од ото доба инаугурисане реформе одпочете, заиста јадне природе било, да је се дакле промена тога стања као необходно нужна показивала. Прости повратак на стање ствари од пре 1865. године био би дакле већ са тог гледишта однеђ сумњив. Ова сумња мора постати тим већа, кад помислимо, да су кроз цело 18. столеће свагдање владе готово непрестану борбу са епископатом имале да воде око тог, да архиепископску и епископску пуновласт у управи српских црквених ствари сломију и овој управи редовно и уређено саучешће световног елемента осигурају. Ове тежње тих влада не може се тек никако као цркви непријатељске или „демагошке“ сматрати.

На становиште овог законитог обезбеђења световног елемента у сполашњој црквеној управи ставила је се и угарска легислатива, када је зак. чланком IX. од г. 1868. установу црквеног конгреса, састав његов из две трећине световњака и једне трећине црквених посланика, делокруг његов у управи црквено-школских ствари, као и овамо спадајућих фундација законом гарантовала. Овим законом није у српској, народној цркви никаква новина (Neuerung) створена, нити је која канонска институција оштећена, као што то богословски словослов намерених „радикалних“ реформијских предлога од данас тврди. Легислатива је тиме санкцијонисала само оно стање, које је више од 150 година постојало и привилегијама и узусом уређено било.

Да с пресудом нашом о овом зак. чланку и односима његовим ка српској цркви, никако не изричемо само субјективно мнење наше, то доказује ево факт, коме до сада још не беше довољно пажње поклоњено и по коме је патријарх Маширевић, дакле свакојако компетентна личност, после највишег санкцијонисања овог законског чланка у писму свом на тадањег министра богочасти, барона Јосифа Етвеша (од 11. децембра 1868.) изјавио, да је министар тиме, што је повода дао, да се овај закон донесе, њега (патријарха) и његове верне обвезао „непрестаним благодарним признањем.“ Зар би ова спонтана изјава захвалности српског патријарха могла бити могућа, кад би истине било у оном, што богословски браниоц „радикалне“ реакције тврди, да је наиме, „уставна угарска држава у православној српској партикуларној цркви карловачкој световни елеменат аутономисала а цркви као таковој у њеним сопственим стварима свако право одузела?“ Колико је нами познато, патријарх Маширевић није био тај човек, који би такво одузимање права мирно претрпио а још мање би за тако што у најтоплијим изразима захвалност своју изрекао.

Кад дакле IX. зак. чл. од г. 1868. устав српске народне цркве није алтерисао (променуо), то ни узрока нема, да се наваљује на укинуће тога зак. чланка, чега би горе означеним тражењем сасма новог састава законитог црквеног конгреса по невољи морало да буде. Конгрес, у којем би 20 свештеничких и 20 световних изабраних чланова било, био би у српској цркви права новина, почем је такав конгрес до сада сасма непознат био.“

Изричући наду, да ће се од овако општих реформа можда и сам патријарх Анђелић натраг тргнути, тим пре, што би се погрешке у автономији нашој, у колико би их било, и у оквиру законитом поправити могле, завршује пресин дописник своје назоре овим речима:

„Но „радикалне“ реформе, које би трудно дело од пуних 20 година опет порушиле, да покушају подићи на рушевинама његовим нову зграду од сасма сумњиве вредности, — тај радикализам не може ни српској цркви, ни народу спаса донети; а ни држава не би одатле никаква добита имала.“

Из овога може наши читаоци видити, како се о Анђелићевом атентату и у оним круговима суди, у којима је реч бечке „Пресе“ меродавна, и којима се заиста не може пребацити, да су према српској народној странци пријатељски расположени, да их дакле у назорима њиховим партајичност руководи. Према томе нека се изволи оценити, да ли смо били претерани, кад смо овом атентату у 149. броју нашега листа ону оцену дали, која му по назорима нашим са становишта, које нашем народу заузети ваља, припада. Међутим у стању смо јавити и то, да је, ако нас вести не варају, Анђелићев атентатски пројекат, као што и пресин дописник јавља, и у самом синоду на велики одпор од стране будимског, новосадског и карлштадског епископа наишао; но шта је свршено, још се за извесно не зна.

Политички преглед.

Енглеска као да неће тако брзо изаћи пред европске кабинете са својим намерама у погледу **египатског питања**. Згодно карактерише односну ситуацију један бечки лист, који вели, да ће Гледстон европским силама ону горку медицину, коју им у овом питању спрема, кашику по кашику дати да узму. За сада још се ништа извесно не зна, у коме облику Енглеска реорганизацију у Египта спровести мисли. Све, што је досада на свет изнела, састоји се у уверавању, да не тежи за анексијом, али да неће допустити ни то, да контролу у Египту страна која сила на себе прими, а још мање, да се анархија поврати.

У **Француској** хоће партајска борба, која још непрестано траје, да уроди и трећом републиканском партијом. Ово би била партија републиканских умерењака, која би се искупила око Јерија и која би из почетка између „ауториторне“ и начелно моралне партије лавирала, док се не би јасније показало, која ће од обеју победу одржати; оној, која би победу одржала, прикључила би се касније и Јеријева партија умерењака.

Русија, која је на основу чланка 3. једренског мира од 14. септора 1829. ступила у подпуни посед свега дунавског ушћа, истиснута је била из овог поседа париским уговором од 30. марта 1856. по којем је западни део Бесарабије уступљен био Румунији. Но тако је берлинским уговором изречена ретроцесија овога земљишта Русији, то се ова сматра за господара дунавског ушћа „Килија“, те је с тога у истоме дала сондирања предузети. Румунија, мислећи, као што смо већ јавили, да су овим поступком Русије њена права позлеђена, обратила је се циркуларном депешом на европске силе, које су берлински уговор подписале. Али ће јој овај покушај, да ове силе за то питање заинтересује, по најновијим вестима остати без икаквог успеха; ако се свима може веровати, неће ни једна од позваних сила дати одговора на упућену јој депешу, почем ни у једне нема воље, да од овог догађаја аферу од важности направи.

Предлози о преустројству управе у Троједној Краљевини.

(Наставак.)

Опетујемо дакле, да у Хрватској и Славонији има довољно кот. судова, да их више устрајати нетреба, већ да би се на супрот неки имали укинути из разних разлога, а ти су следећи:

1. Котарски суд у Брињу имао би се укинути с разлога, што се кот. суд у Сењу, макар имао само 3231 становника, неможе укинути с обзиром на овдашње прометне и трговачке одношаје; што кот. суд у Сењу, премда му је подручје толи незнатно, има толико грађанских агенда, колико и кот. суд у Брињу; што је околишно пучанство Сења из котара брињског упућено у прометних и трговачких ствари на град Сењ, те с тога мора имати већи интерес, да је кот. суд у Сењу, него у Брињу; што би се с тога општине котара брињског и оточког морале стопити с подручјем котара сењског, дочим се удаљеније општине котара брињског могу спојити с котаром страном оточким а страном новљанским, а да за то неби било потребно, да се умножи особље буди кот. суда у Оточцу буди онога у Новом.

2. Котарски суд раковачки у Карловцу ваљало би укинути, јер је у Карловцу, дакле у истом граду седиште кот. суда карловачког. Подручје кот. суда раковачког имало би се припојити кот. суду карловачком осим општина Сочице и Каље, које би имале припасти кот. суду у Јаски.

3. Котарски суд у Писаровини имао би се укинути с разлога, што му у подручју има само 10.000 становника; што му број грађанских агенда несиже на годину нити 2000 поднесака, међу којима је на годину 10 до 15 парница; што има на годину само око 250 казнених случајева (преврштаја) и што према тако незнатним агендама незадаје нити једној врстној судачкој сили довољно посла.

Котар писаровачки могао би се разделити на котаре јаски и карловачки или глински према томе, како ће бити устројене управне општине.

4. Кот. судови у Гарешници и у Грубишном пољу имаду толи незнатне агенде, (Гарешница нити 2000 грађанских подвесака, Грубишнопоље такође око 2000) да сваки за себе нема права на опстанак, већ би им се подручја имала стопити у једно подручје са седиштем у Грубишномпољу или Херцеговцу.

5. Кот. суд у Рујевцу устројен је тек. г. 1874. те му је садање подручје било раздељено међу кот. судове у Костајници и Глини. Пошто се је чинило да су кот. судови у Костајници и Глини преоптерећени пословањем, устројен је из неких делова њихова подручја посебни кот. суд у Рујевцу, услед ког устројења би се тобож знаменито имале умањити агенде пре споменутих кот. судова. Но та нада није се обистинила, јер кот. суд у Рујевцу има на годину тек 2000 грађанских подвесака, а његове казнене агенде (500—600 казнених случајева, преврштаја) спадају међу најслабије код котарских судова у бившој Крајини тако, да код тога котарског суда није систематизиран више него један једини судачки уредник. Ваљало би дакле тај котарски суд укинути, а подручје му разделити међу котарске судове у Глини и Костајници.

6. Котарски суд у Доњем Михољцу са својих 17.000 становника има тек око 3000 грађанских поднесака на годину и не знамените казнене агенде, а по свом положају у близини котарског суда у Ваљеву нема права на опстанак, јер би му се подручје без запреке могло припојити страном котарском суду у Слатини (општина Мославина), а страном котарском суду у Ваљеву; имао би се дакле укинути.

7. Од подручја котарског суда у Иригу најпосле који је од котарског суда у Руми само 1½ миље удаљен, леже северо-источни предели ближе котарском суду у Карловцима, него котарском суду у Иригу, који премда бројнији становништвом (17000) нема толико цив. пословних агенада (око 3400), колико становништвом мањи кот. суд у Карловцима (12.000 станов.) који има око 6500 цивилних агенада. Кот. суд у Иригу ваљало би дакле укинути а подручје му разделити међу котарске судове у Руми и Карловцима.

Према том држи владни одел за правосуђе, да би у целом сједињеном обсегу Хрватске и Славоније имали остати котарски судови у садањим својим седиштима осим пре споменутих 7 котарских судова, тако да би било свеукупно 60 котарских судова који број би био довољан за интересе становништва и интересе државе.

На челу сваког котарског суда стајао би наравно котарски судац, а уз њега био би најмање један судбени пристав, у котарима са већим пословним агендама билх би по два пристава, а код неколицине котарских судова и више пристава.

Укупни број пристава имао би износити 100, од којих би 50 њих било пристава I. разреда а 50 пристава II. разреда. Тај број концептуалног особља, која одговара и садањем броју тога особља, био би достатан, да савлада пословање код котарских судова.

Код сваког котарског суда имао би бити по један грунтовничар и подједно равнатељ писарне, осим код котарских судова у седишту судбених столова, јер ови котарски судови не би имали грунтовнице, јер би се грунтовница за њихово подручје водила код судбених столова. Требао би дакле 51 грунтовничар. Сваки котарски суд имао би надаље по једнога према множини пословних агенада и по више писара, који би укупно имало бити 100.

Најпосле би код сваког кот. суда имао бити намештен по један подворник и један помоћни подворник осим котарских судова у Загребу и Осеку, којима би ваљало дати више послужничког особља, тако, да би укупни број подворника износио 62, а помоћних подворника 60.

По гласу привитива под Г) исказа о свеукупном особљу код котарских судова његових берива износила би та берива укупно 357.150 а пошто износе сада 368.754 то би борива тога особ ља износила од садањих берива мање 11.604. (Наставиће се.)

ДОПИСИ.

✿ **Будимпешта**, 1. октобра. (Фувија на уг. сабору. Сликарска академија. Равно.) Док се пре два три дана цела овдашња штампа бактала око нагађања и претресала незнатније појаве, које ће се quasi збити у овој саборској сесији, дотле се у најинтимнијим круговима меродавних фактора готовиле „иза кулиса“ ствари од много већега замашаја. Те се „кулисе“ уклонише истом прекјуче и изгледа, као да је сцена, коју тако тајно удесише мајстори, не мало изненадила радознало јавно мишљење, публику, при свем том, што се цела штампа отима, да је та сцена нешто старо, већ давно познато. Ево шта је било: Ускос свима новинарским комбинацијама (којима и ми задњи пут погрешно поверовасмо), изађе данас на глас, како је министар-председник Тиса отишао у Беч, да изради у Њ. Величанства наименовање министра земљорадње и трговине у лицу грофа Павла Сечења. Пре тога беше публиковано у посланичкој кући још једно наименовање — грофа Ладислава Берхтолда за великог жупана ђитранској жупанији.

Оба та човека припадаху све до јуче странци сједињене оповиције, странци Шењеја и Апоња. И сад их на једаред тражи свемогући министар Тиса, једнога за колегу у министарству, а другога за највишега великодостојника у жупанији, указујући му (нарочито по своме рођеном мишљењу) своје највеће поверење. То је дакле изненадило свеколике политичне кругове, и ако се они отимају, да су они то одавно очекивали. А најглавније би у целоме било то, што у том увиђају фувију или бар почетак фувији међу странком тако званом либералном, Тисином, и умереном оповицијом, Шењејевом.

Шта би пак у ствари из целе те процедуре могли закључити, ту ћемо канда најбољи пут погодити, ако се придружимо мишљењу треће,

слободњачке странке. По томе се мишљењу та изненада очекивана фузија, или као што је називају „конфузија“ међу тим двема странкама даје најбоље растумачити с једне стране тим, што се Тисина партија данашњим даном тако отрцала и изанђала, да нема у њој баш ни једнога човека, кому би могао поверити тако важну пошту; а с друге стране умерена опозиција броји до душе доста ваљаних глава, има у њој правих опробаних капацитета у државним наукама, али она пати од велике болести, којој лека нема. Странка та имала би свега, али јој једно не достаје, без чега јој спасења нема, њој не достаје политички програм. Бар тако је она већ одавно обележена пред светом. У најбољем случају програм би јој био то, да сруши садашњу владу, па да на њено место она дође. Према томе она нема будућности без стварнога програма. Народном вољом не ће она моћи скоро бог да сруши садашњу владу. Тако јој ништа двуго и не преостаје, него фузија, која ето сретно и започе. И кад наше публицисте овде кажу, да то њима није ништа ново, онда им по свем томе можемо и веровати, јер се међу тим двема странкама опажа већ одавно ашиковање.

Међу тим ствар се та још никако не може сматрати готовом, сувише кад се узму на кантар и друге прилике, н. пр. лица у умереној опозицији, међу којима их има таких, која хоће или све или ништа (а то су баш поглавице странци), и не би се по ту малену цену покорили свом силном противнику, чију они чету иначе не држе ни подашта. А друго тај Тисин поступак не мора се баш ни тумачити као приближење опозицији, јер ето други то хоће тиме да разјасне, што Тиса, тај разглашени либералац, од неко доба удара са свим противним, навадним путем. Он, кажу, хоће сад да се осигура сјајним нимбусом конзервативнога аристократског живља, а то се види и из тога, што је, ено, поставио домобранству на чело познатог шварцгелб-аристократу млађега Радаја. Као што се види, посао тај није баш тако чист, као што изгледа, а друго одавно је познато, да мин. Тиса не мисли баш увек онако, као што говори.

Иначе се од новога министра згрикултуре, радиности и трговине очекује (по његовом досадашњем животу и делању), да ће својски пригрлити и унапредити толико забатаљену, а тако главну у нас струку производње, земљорадњу. Да је преустројство аграрне политике у нашој земљи прека потреба, о томе нема сумње. Дакле ко уживи, видеће ваљда и то.

По овдашњој штампи већ се у велике говори о оснивању мађарске сликарске академије. О томе је, колико се сећамо, још пролетос било речи, кад је оно славни сликар мађарски Мункачи био овде, и баш канда је то и дало повода читавом разговору том. Данас је ствар готово свршена, јер се мин. Трефор већ стара о земљишту, на коме ће се имати саградити академијска зграда. О том се до душе сад још не говори, али се нагађа, да би Мађарима општа жеља била, кад би се данашњи јевропски уметник ја мађарски син Мункачи снисходио, да прими у своје руке тај завод, те да му он даде првог импулса.

Да завршимо једним куриј̇овумом. Мађарске шовинисте дотле су лармале и проклињале панслованизам, ту гују отровницу међу Словаци, док ево (наравно не тамо у Словака, него овде) јеванђелички сенијорат пештанске жупаније не донесе на једном скупу ново канонично правило, којим панславизам проглашава канонским грехом. Браћи тој желимо свако добро; али су се канда мало доцкан сетили, ако у Угарској у опште има идеје о панславизму, да тим путем утамањују таку идеју.

НОВИЈЕ.

— Идућа седница сабора Троједне Краљевине биће око 12. о. м.

— Одбор сабора Троједне Краљевине за расправу предлога о узакоњењу наредаба од 3. (15.) јула о сједињењу Крајине одбио је 30. септ. све предлоге, што се тичу §. 4. основе закона о узакоњењу истих наредаба, и то како владин и рубидов, тако и бартоловићев и ожеговићев, па ва послетку и вукотиновићев, који је гласио, да се сабор обрати круни представком. Исти одбор расправљао је сутра дан други владин допис о резолуцијама к основи закона о узакоњењу крајишких наредаба, те је узео одговор владин на први закључак о грбу и други о наслову власти на знање, а одбио одговор на трећи закључак на име о преносу управних државних шума крајишких из делокруга министра финансија у делокруг министра за пољоделство, обрт и трговину. Како „П. Лоју“ из Загреба јављају, у истој седници изјавио је начеоник одељења Живковић у име владе одбору, да ће се потреба крајишка за већ сједињене власти стављати сваке године у прорачун земаљски. У след тога узеће исти одбор још једном у претрес владин поднесак о узакоњењу крајишких наредаба.

— Прорачунски одбор сабора Троједне Краљевине требао је јуче, у понедељак почети свој посао.

— Краљевским одобрењем укинут је ново-градишки судбени сто, и његове агенде пренете су на пожешки судбени сто.

— У суботу су изашла у Будапешти краљевска ручна писма, којима је досадашњи министар трговине, бар. Кемењ, наименован за министра комуникација, а гр. Павле Сечењи за министра трговине.

— Због беседе, коју је нови прашки градоначеовик, др. Черни, држао, кад се инсталовао, и коју смо у прошлом броју на овоме месту поменули, иступили су 30. септ. сви прашки градски представници немачке народности из градског већа.

— Из Котора јављају 1. о. м., да је кнез Никола издао проглас Црногорцима, у ком им даје на знање, да су досадашње плате свима чиновницима за трећину повишене. Ове недеље ићи ће кнез с министром Врбицом у Никшић, Дробњаке и Пиву, где су херцеговачки устаници интерновани.

— Краљ Милан отпутовао је 30. септ. из Беча преко Базјаша пут Рушчука. На истом железничком влаку враћао се у Будапешту и угарски министар-председник Тиса, који се у Бечу бавио ради именовања нових угарских министара. Како „Буд. Кор.“ јавља, краљ Милан дао је уз пут замолити Тису, да к њему дође, и с њим се дуже времена разговарао. У Ршаву сео је краљ 1. о. м. на засебан пароброд и одвезао се пут Рушчука. У Видин послао је преда ањ бугарски кнез велику депутацију и на челу јој министри војени и унутрашњих послова, да поздраве госта.

— По што је у Скадру повраћен мир, што су га Арбанаси били нарушили, то се инглески ђенерални консуо Грин вратио тамо 1. о. м. с Цетиња.

— Петроградске „Новости“ јављају, да је руски пуковник Рудигер досадашњи професор у Николајевској академији, наименован за помоћника бугарском војеноме министру.

— Из Петрограда јављају, да ће руски министар спољашњих послова, Гирс, скорим ићи на допуст „за границу“, на име у Пизу и Италију, где му се сад породица бави, и да ће том приликом свратити у Беч.

— „Петерб. Газ.“ јавља, да ће од Кијева бити направљена тврдиња првог реда с утврђеним околом.

— Турски министар-председник Сајид паша, поднео је султану план за реформе и од отог направио кабинетско питање. Мисли се, или да ће се цео кабинет под Сајидом реконструјати или да ће Сајид пасти.

— Међу предлозима, што их је Инглеска о Мисиру Француској поднела, налази се, као што из Париза 2. о. м. јављају, и предлог, да се за Мисир наименује један инглески министар финансије и један француски министар јавних грађевина. У питањима, која се Јевропе не тичу, имала би оба министра само саветничке гласове, Француска још није пристала на тај предлог.

— Из Берлина јављају, да је гр. Хацфелд наименован за државног тајника у немачком спољашњем звању. На његово место доћи ће у Цариград за немачког посланика Радовиц, садашњи посланик у Атини.

Разне белешке.

(Кикиндско-бечкеречка жељезница.) У не давно држаној управној седници кикиндско-бечкеречког жељезничког друштва беше на дневном реду продужење друштвених линија с једне стране до Вршца, а с друге стране до Новог Сада, као тачке будапештанске земунске пруге. У тој ствари је изабран одбор, који ће то питање простудирати и израдити планове и трошкове прорачунати. Као што се вели, влада се том пројекту не противи.

(Највише тачке на бреговитим путевима) ове су: на Андима 4759 метара над морем, Унијон Пасифик 2514, Мон Сени 1338, Готхард 1154, Кавказ 975, Семеринг 895, Апенини 617 метера над морском површином.

Уредништву је достављена нова књига:

— **Орао.** Велики илустровани календар за годину 1883. која је проста, има 365 дана. Уз сарадњу српских књижевника уређује Стеван В. Поповић. Година девета. Цена је 50 нов. или 1 дин. У Новом Саду. Издање штампарије А. Пајевића. 1883. На 4-ини 15 л. и 126 стр.

ПРИПОСЛАНО.*)

Изјава.

У 39. броју „Родољуба“ од ове године изишао је један безимени допис из В. Кикинде, у коме се по нешто и о мени прича. Ствари су то од ситног значаја и са свим локалне вредности, те се на упитни допис никако не би ни обзирао, кад не би дописник било за то, што је необавештен, било за то што је поред потпуног обавештаја тенденциозно искренувши их, из њих такове конвеквенције изводио, које ни најмање истини не одговарају. Свагда сам готов за дела своја свакоме одговора да дам, па тако и овом приликом, само што одговор тај неможе бити једнак, јер у првом случају просто би послужио дописнику обавештајем, у другом пак случају достојно би сузбио тежњу дописникову, да ствари изврће, и да се пред светом, који га не познаје, размеће. Зато позивам безименог дописника, да са својим именом на среду изађе, јер не учини ли то, онда га сматрам за човека, коме је занат, да сплеткари.

У Вел. Кикинди 14. октобра 1882.

Др. Влајко Мајински.

*) За ствари под овом рубриком не одговара уредништво овога листа — У)

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Црквено-певачко друштво „Корнелије“

намерно је, да приреди и изда календар за идућу 1883. годину. Календар овај намењен је искључно потреби музикалног света нашег, и с тога ће он, у некалендарском делу сво̇м, доносити статистичке податке српских а, у колико буде могуће, и осталих словенских пев. друштава, старајући се, да сазна и прибележи и сваки покрет и сваку важнију појаву, која би се у току једне године догодила на пољу ове вештине ма на ком крају нашег и осталих братских нам народа.

Уређивање оваког календара, код познате оскудице материјала ове врсте у нас, била би ствар немогућа, кад друштво не би рачунало на помоћ свију певач. друштава наших. Зато се одбор нарочитим позивима и обратио свима њему познатим друштвима с молбом, да му у смислу горе обележеног задатка, своје извештаје послати изволе. Али, да би календар што потпунији био, одбор се и овим путем обраћа како оним српским друштвима, која позиве нису добила, тако и свима оним лицима; која би случајно при себи имала каквих год података о извесном друштву, које је постојало, молећи: да друштва своје адресе ради доставе поменутих позива, а лица појединa своје податке што пре одбору овом саопштити изволе.

Писма се упућују: Одбору црквено-певачког друштва „Корнелије“, Београд.

Београд, 29. септембра 1882.

Одбор.

СРПСКА КЊИЖАРА БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА У Н. САДУ „код светог Саве.“

ГОТОВ РАЧУНЦИЈА

или

КЊИГА РАЧУНА ЗА КУПЦЕ И ПРОДАВЦЕ

с додатком претварања старе мере у нову и облици за камате.

Цена 40 новч.

Како се употребљава ова књижица?

1. Од озгор на страни стоји: Један? т. ј. један мерор, метар, кила, литра итд., шта хоћеш?

2. На свакој страни с почетка у првоме ступцу под знаком (?) питања, дебеле цифре означују предмет н. пр. литре, киле, итд., у другом ступцу цифре означују новчиће.

3. Кад ти на пример продаш или купиш 87 кила масти по 63 новчића, онда потражи у књизи страну 63, па на истој страни гледај међу дебелим цифрама број 87 који означује предмет, па до њега одмах у другом ступцу стоје поред ове цифре 54 што означује форинте, а уз ову у трећем ступцу стоји 81 што означује новчиће, дакле скупа 87 кила масти по 63 новчића коштају 54 форинта 81 новчић.

МЕТЕОРОЛОШКИ И ХИДРОМЕТАРСКИ ИЗВЕШТАЈ

од 30. септембра до 6. октобра (по рим.) 1882.

Датум	На 0° сведено стање баротметра Мин. 700 + 6h	2h	10h	Средина	Температура ваздуха по Целзијеву скали 6h	2h	10h	Средина	За 24 сата температура нај-виша	нај-ниža	Притисак паре у милиметри 6h	2h	10h	Средина	Правац и јачина ветра. Нимало ветра = 0 Најјачи ветар = 10 8h	2h	8h	Падеж за 24 сата у милиметрима Висина	Врста	Висина воде у Дунаву у метрима	Висина воде под земљом у метрима	Температура воде подземне по Целз.	Небо ведро = 0 сасвим облачно = 10 6h	2h	10h	Средина	Влага у процентима 6h	2h	10h	Средина	Примедба.
30.	50.2	49·1	54·3	51·2	16·0	15·5	11·4	14·3	21·8	11·4	10·6	11·0	9·1	10·2	SW_3	W_3	NW_4	7·9	киша	4·83	4·42	14·5	6	0	0	0	78	84	91	84	У 1h после подне олуј и киша.
1.	56·0	56·2	56·9	56·4	12·0	16·3	10·4	12·9	16·5	10·4	9·4	8·9	7·7	8·7	W_3	SW_3	SW_3			4·70	4·47	14	2	2	0	0	91	64	82	79		
2.	57·5	58·5	59·2	58·4	10·1	16·6	10·7	12·5	17·2	8·8	7·8	8·0	7·9	7·9	S_2	S_1	SW_3			4·78	4·50	14	0	0	0	0	84	60	88	76		
3.	58·9	57·8	57·0	57·9	9·0	17·8	14·4	13·7	19·0	8·5	7·6	9·2	9·5	8·8	SW_4	W_2	W_3			4·76	4·47	14	9	3	0	0	89	61	78	76		
4.	56·8	57·8	58·6	57·2	13·3	17·6	12·5	14·5	17·8	12·5	10·5	10·3	8·4	9·7	SW_2	W_2	S_3			4·78	4·49	13·5	0	6	10	8	78	68	78	80		
5.	58·8	59·9	61·6	60·1	9·3	17·2	13·3	18·3	17·2	8·5	7·9	11·4	8·9	9·4	W_2	NW_3	SW_4	0·8	киша	4·78	4·50	13	10	9	10	9	78	78	82	82		
6.	62·6	63·2	64·7	63·5	11·2	16·0	9·8	12·3	16·1	9·8	7·0	7·3	6·5	6·9	SW_3	NE_2	NE_2			4·78	4·52	13	0	0	0	0	71	54	71	65		

Курс бечке берзе 4. (16. окт.)

Ц. кр. дукати	5.65
Наполеонори	9.44

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Овим се отвара стечај на учитељско место у Калазу (код Будим-Пеште) са годишњом платом: 300 фор. од општине, у место њиве — пашњака — добија накнаде такођер од општине 50 фор., има њиву „купусиште“ за коју добија годишње аренде 20 фор., у име појања у цркви 42 фор. поред свештеника има прихода најмање до 40 фор., 4 шумска хвата дрва са којима и школу грејати мора и слободан стан са баштом.

Осим сведочбе о добро свршеним приправничким наукама захтева се подпуно знање мађарског језика.

Изабраном учитељу спадаће у дужност и поторну школу држати.

Ко жели ово место получити нека своје молбенице на подписаног најдаље до 20. октобра по нашем календару т. г. пошаље.

У Калазу (Kaláz via Budapest) 19. септ. 1882.

К. Николић,
парох и председник.

3—3

ОБЈАВА.

Долу подписани издаје своју гостијоницу на К стошу преко Тисе зовош чарду на једну или ви година под аренду. У истој налази се следеће пр сторије: Велика крчма и подрум. Две велике отме собе, три собе за путнике. Две собе за бирташа великим пространим ходником. Две штале за 5 коња и шупа. Бунар с врло добром водом.

Подузимач има право јагањце, овце и свиње клат.

Нуз кућу одма има и седам ланаца ораће земље I. реда, које се такођер од 1. новембра 1882. издаје. Ближа условија код долуподписаног.

2—3 М. Г. Јанковић.

СТОВАРИШТЕ КОНФЕКЦИЈЕ ЗА ГОСПОЂЕ

Х. ЛАЈТНЕРА ИЗ БЕЧА

приспеће у Нови Сад почетком новембра под фирмом Ц. Кајзер. 2—3

У ЋУРЧИНСКОЈ УЛИЦИ

СТАН

од три собе кујна, шпајз и пр. издаје се од 1. новембра 1882 под кирију у Новоме Саду у кући **Јефте Зрнића.** 2—2

АДВОКАТСКА ПИСАРНИЦА

ДР. СВЕТОЗАРА ДИМИТРИЈЕВИЋА

у Темишвару

потребује једног спомоћника, који се као свршени правник по постојећој законској одредби у списак правнички практиканта уврстити може. Ближи услови имају се код горепоменутог адвоката упитати. 1—3

СВОЈЕВОЉНА ПРОДАЈА.

Подписани продајем из слободне руке а без икаква терета моју сопствену земљу у мошоринском атару лежећу, и то: 27¼ ланаца ораће земље, 1400□° винограда насађена, кућни плац састојећи се из 800□° на којем бунар са врло добром водом постоји. Упитати се код властника

Новака Малетина

1—3 у Тителу.

Мешовита радња

М. Г. ЈАНКОВИЋА

у Тителу

потребује спомоћника и шегрта. 1—3

За мануфактурну радњу

Г. С. ЈАНКОВИЋА

у Винковци

тражи се млађи спомоћник, који одма ступити може. 1—1

Само до среде 6. октобра

неопозивно може се видити последњи пут на главној пијаци од 10 сати пре по дне до 9 сати у вече

ПАР ЛИЛИПУТАНАЦА.

Да би се олакшао улаз породицама, то је од данас

„УЛАЗНИЦА ЗА ЛИЛИПУТАНСКИ ПАР“

I. место 20 п., II. место 10 п.

војници и деца плаћају половину.

Одговорни уредник др. Светозар Милетић.

Српска штампарија дра Светозара Милетића.